

Прядко Ю.В.

студентка,

Науковий керівник: Андрійчук В.Г.

доктор економічних наук, професор, академік,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ В РОСЛИННИЦТВІ НА ПРИКЛАДІ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО

Актуальність дослідження інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств зумовлена посиленням конкурентної боротьби на ринку сільськогосподарської продукції та інтеграцією України в міжнародний економічний простір, що зумовлює необхідність формування інноваційно-інвестиційної моделі розвитку сільського господарства.

Для виходу України на світовий рівень в агропромисловому виробництві, в тому числі й виробництві зерна, досягнення високого рівня життя свого народу, аграрному сектору економіки необхідно перейти на інноваційну модель розвитку. Проте в АПК відбувається деградація і виснаження земельних ресурсів та поступовий занепад галузі. Це зумовило низький рівень конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках. В Україні усвідомлюється необхідність переходу на інноваційну модель розвитку, як передумову входження в когорту високорозвинутих країн світу.

В умовах аграрних трансформацій проблема пошуку способів активізації інноваційних процесів у галузі рослинництва і підвищення на цій основі ефективності її функціонування залишається ще недостатньо розкритою, що і зумовило необхідність проведення даного дослідження.

Фундаментальні дослідження, присвячені вивченню інновацій та інноваційного розвитку, знайшли відображення в працях зарубіжних учених – Л. Водачека, О. Водачкової, Б. Санто, Б. Твісса, Й. Шумпетера. Ґрунтовні дослідження теоретичних та прикладних засад інноваційних процесів в аграрному секторі економіки здійснили такі провідні вітчизняні вчені: В.Г. Андрійчук, Н.К. Васильєва, С. А. Володін, О.І. Дацій, М.М. Ільчук, І.О. Іртищева, М.Ю. Коденська, М.Х. Корецький, О.М. Кушніренко, М.А. Садиков, Н.М. Сіренко, О.В. Скидан, С. О. Тивончук, Є.І. Ходаківський, О.Г. Шпикуляк та ін. Науковцями проведено аналіз розвитку інноваційних процесів в аграрному секторі, його вплив на конкурентоспроможність продукції та ефективність господарської діяльності, однак, багато проблем залишаються невирішеними та потребують подальшого вивчення.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних підходів до проблем, що стримують розвиток галузі рослинництва та перехід її на інноваційну модель розвитку.

Важливим елементом структурної перебудови, що забезпечить збільшення виробництва експортної конкурентоспроможної продукції рослинництва в Україні та зміцнить потенціал аграрного сектора економіки є застосування

науково-технічного прогресу та переведення галузі на інноваційну модель розвитку. Інновації є невід'ємним елементом функціонування ринкового механізму, оскільки це – основа ефективного розвитку підприємництва, засіб конкурентної боротьби, фактор формування споживчого попиту та вартості продукту або послуги [6, с. 68-69].

Орієнтація тільки на багаті ресурсні джерела країни, зокрема, землю, природно-кліматичні умови, робочу силу, не є доцільним при нерозвинутому техніко-технологічному, організаційно – управлінському потенціалі [4, с. 58-60]. В умовах ринкової економіки основним засобом забезпечення конкурентоспроможності продукції є модернізація виробництва на інноваційній основі.

Провідними напрямками залучення інновацій є: використання енергозберігаючих технологій виробництва кукурудзи; впровадження нових технологічних карт вирощування культури; впровадження біотехнологій; застосування нових технічних засобів та технологій обробітку ґрунту, очистки і зберігання продукції; застосування екологічних інновацій, які відповідно дають змогу збільшити врожайність, продуктивність, мінімізувати втрати та забезпечити безпеку навколишнього середовища. За даними Інституту сільського господарства степової зони, середня врожайність зерна гібридів ранньостиглої середньоранньої групи в зоні Полісся за останні 5 років досягла рівня 7,9-8,5 т/га, а у кращих гібридів – відповідно 9,9-12,9 т/га. В Лісостеповій зоні ці гібриди забезпечили врожайність 9,5-10,7 т/га, а в Степу 7,0-8,0 т/га, що на 10-15% більше зарубіжних аналогів.

Разом з тим, значним резервом підвищення запланованої середньої зернової урожайності до 5,5 т/га, а валового збору зерна кукурудзи до 22,0 млн. т в 2015 р. є застосування сучасних адаптивних технологічних схем з високим ступенем інтенсифікації.

Для забезпечення високого і сталого рівня урожайності кукурудзи в умовах всіх зон її вирощування важливе значення має спрямування всіх агротехнічних прийомів технології вирощування культури на накопичення, збереження і раціональне використання ґрунтової вологи посівами впродовж всього вегетаційного періоду.

Багаторічні дослідження і передовий виробничий досвід свідчать, що розміщення кукурудзи після кращих попередників сприяє поліпшенню водного режиму ґрунту, мобілізації поживних речовин, зменшенню забур'яненості посівів і в кінцевому результаті – досягненню стабільного рівня урожайності.

Від місця кукурудзи в сівозміні також значною мірою залежить рівень засмічення посівів бур'янами, особливо багаторічними коренепаростковими.

Обробіток ґрунту є одним з базових та найбільш витратних елементів технології вирощування кукурудзи. За допомогою основного обробітку ґрунту регулюється водний, температурний, поживний, повітряний режими та вологоємність ґрунту, що особливого значення набуває в посушливих умовах вирощування.

В господарствах з високою культурою землеробства, де використовують інтегровану систему контролювання бур'янів, під кукурудзу проводять мілкий

обробіток на глибину 12-14 см. Останніми роками поширення набула ґрунтозахисна енергозберігаюча технологія прямої сівби кукурудзи без обробітку ґрунту – «No-Till».

Збільшення в структурі посівів кукурудзи ранньостиглих та середньоранніх гібридів в зоні Степу до 55%, Лісостепу до 90% і на Поліссі до 100% сприяє скороченню енерговитрат на сушку зерна і насіння та дає можливість раніше звільнити поле від посівів кукурудзи для підготовки ґрунту під сівбу озимих культур.

Правильне застосування на посівах кукурудзи вискоєфективних гербіцидів ґрунтової і післясходової дії дає змогу відмовитись чи обмежитись мінімальною кількістю механічних заходів догляду за посівами. Чітке виконання регламенту застосування нових вискоєфективних гербіцидів є основною умовою отримання високих і стабільних урожаїв цієї культури.

Ефективність вологовіддачі зерном істотно залежить від кількості обгорток на качані та діаметру його стрижня. Чим гібрид кукурудзи пізньостигліший, тим шар обгорток на качані, як правило, товщий і період дозрівання зерна триваліший.

Гібриди, які формують качани з тонким стрижнем, відрізняються інтенсивною вологовіддачею, швидше підсихають, що дуже важливо для збереження врожаю, особливо в районах з дощовитою і прохолодною осінню [5].

Використання біологічних засобів захисту рослин забезпечує мінімізацію вмісту у сільського господарській продукції залишкової кількості агрохімікатів та важких металів. Основним біологічним засобом захисту рослин – є Трихограма. Досвід застосування трихограми свідчить, що біологічна ефективність знищення шкідника на кукурудзі та соняшнику становить 65-70% і зберігає врожай на 5-7 ц/ га.

Зарубіжний досвід свідчить, що держава має значний пріоритет в інвестуванні інноваційної діяльності, оскільки забезпечує фінансування інновацій з Державного бюджету. Успіх інноваційної діяльності у Японії, США, Німеччині, Великій Британії та інших провідних країнах світу забезпечили державні пільги [2, с. 56].

Для України характерним є впровадження інноваційних проектів у аграрній сфері під гарантії Уряду, завдяки яким держава отримує можливість надавати підтримку підприємствам без залучення бюджетних коштів, а для підприємств необхідність повернення кредитів стає стимулом для максимального їх використання.

До факторів, які визначають стан і якість інноваційного середовища, або ж інноваційного клімату, належать [3, с. 18]: стан економічної свободи; відсутність корупції; відсутність бюрократичних бар'єрів; сукупність умов для розвитку малого бізнесу; конкурентоспроможність; доступність венчурного капіталу; лояльне ставлення суспільства до комерційного успіху; захищеність від криміналу і свавілля чиновників; механізми виконання контрактів.

Перспективним напрямом подальших досліджень є пошук шляхів підвищення інноваційної привабливості галузі рослинництва й узгодження механізмів функціонування підприємств та наукових установ.

Список використаних джерел:

1. Андрійчук В. Г. Сучасна аграрна політика: проблемні аспекти / Андрійчук В. Г., Зубець М. В., Юрчишин В. В. – К.: Аграрна наука, 2005. – 140 с.
2. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: [монографія] / Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук. – К.: КНЕУ, 2003. – 399 с.
3. Инновационное развитие: экономика, интеллектуальные ресурсы, управление знаниями / Под ред. Б. З. Мильнера. – М.: ИНФРА-М, 2010. – 624 с.
4. Інноваційна стратегія українських реформ / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах та ін. – К.: Знання України, 2010. – 305 с.
5. Інтенсифікація технологій вирощування кукурудзи на зерно – гарантія стабілізації урожайності на рівні 90-100 ц/га (практичні рекомендації) / А. В. Черенков, В. С. Циков та ін. – Дніпропетровськ: ДУ Інститут с/г степової зони НААН України, 2012. – 31с.
6. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс]: Проект. – Режим доступу: www.pir.dp.ua/uploads/StrategizInnovRazvitiyaUkr.doc

Стась М.М.

аспірант,

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ УСТАНОВОК ЗАМКНУТОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ПРИ ПІДВИЩЕННІ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ РИБ ДЛЯ ЗАРИБЛЕННЯ ВОДОСХОВИЩА

До утворення Дніпровського водосховища (1932) іхтіофауна порожистої частини річки Дніпро носила виражений реофільний характер і налічувала 48 видів, промислове значення серед яких мали усач і підвуст. Після завершення будівництва в 1959 р. греблі Каховської гідроелектростанції, такі види, як російський осетер, білуга, вугор остаточно зникли з видового складу іхтіофауни Дніпровського водосховища; зменшилась кількість реофільних риб; збільшилась питома вага таких риб як лящ, плітка, сазан, судак, окунь, сом, густера. Кількість видів, що випали з іхтіокомплексу водосховища, склало 30% від тих, що зустрічалися до зарегулювання р. Дніпро греблями. Сучасна іхтіофауна Дніпровського водосховища представлена 49 видами і підвидами риб, з яких 18 видів відноситься до короткоциклових [1]. Серед основних причин, що привели до зникнення багатьох видів риб і скорочення чисельності інших, слід назвати зменшення кількості нерестовищ, відсутність на них необхідної лугової рослинності, що витримує тривале затоплення, значні коливання рівнів води, різке зменшення водообміну і швидкостей течії.